KamraTnytt

Höstnummer 2021

2021-10-15

Ett kort från Linköping 2011 - 10 år sedan.
Åren går, men vi blickar framåt!

Styrelseordföranden har ordet

Kamrater!

Foto: Christer Lagert

Från KamraTnytt höstnummer 2019 till och med KamraTnytt vårnummer 2021 har vi haft Jan Brolin som redaktör för KamraTnytt. Från och med detta nummer avlöses han av Jan Nyström. Jag sänder mitt stora tack till Jan Brolin för hans stora engagemang som redaktör samtidigt som jag passar på att önska Jan Nyström lycka till med hans nya uppgift.

Pandemin medförde att inget fysiskt årsmöte kunde genomföras under 2020 utan det blev ett digitalt årsmöte under 2021, vilket behandlade båda verksamhetsåren 2019 och 2020. All röstning på ordinarie årsmötespunkter genomfördes digitalt eller per brev. 49 röster avgavs digitalt och två per brev. Röstningen var således redan genomförd inför det digitala mötet och utfallet var samstämmigt på alla punkter. Det digitala mötet samlade 28 deltagare. Styrelsen fick ansvarsfrihet och protokollet från det digitala mötet finns att tillgå på hemsidan.

Torgny Henryson omvaldes som föreningsordförande och PG Persson omvaldes som styrelseordförande. Omval av styrelseledamöter på två år för Leif Küller, Niklas Jörnsby, Kurt Hauptmann och Fredrik Finér samt som tillfällig ledamot under ett år Lasse Öberg. Jan Nyström invaldes som ny styrelseledamot. Till ny styrelsesuppleant invaldes Ivar Fredriksson. Jag hälsar Ivar varmt välkommen till arbetet i styrelsen. Ivar är bosatt i Enköpingsområdet och har varit verksam inom garnisonen. Övriga i styrelsen sitter kvar enligt tidigare årsmötesbeslut.

Revisorerna Bo Andersson och Sören Lindby omvaldes liksom revisorssuppleanterna Håkan Schweitz och Claes-Göran Paulsson. Till valberedning valdes Jan-Erik Lövgren (sammankallande), Jan Sandin och Jan Lindgren.

Vi har ett sjunkande medlemsläge och en åldersstruktur med många äldre medlemmar. Vår medlemsregistrerare Lasse Öberg har skrivit mera om detta längre fram i detta nummer av KamraTnytt. Han tar även upp förhållandet med obetalda medlemsavgifter.

Enligt årsmötesbeslut skall årsmötet 2022 tillsammans med föreningens 25-årsjubileum genomföras i Östersundsområdet. Arbetsgruppen arbetar vidare med planläggningen och i detta nummer av KamraTnytt finns mera information kring arrangemanget och en enkät, som det är viktigt att Du som avser att deltaga besvarar (digitalt eller per brev).

Torgny Henryson har lovat att åta sig att arrangera ett ”Mälardalsmöte” i februari nästa år. Det är planerat till 2022-02-16 klockan 15.00 till cirka 17.00. Det blir föredrag och en enklare middag därpå. Ytterligare information om detta kommer att läggas upp på hemsidan och ett regionalt utskick per mail planeras.

Glöm inte att betala Din medlemsavgift på 125 kronor till plusgiro 618 45 79-8 eller Swisha till 123 666 23 81.

Tiden går fort och snart har hösten förvandlats till vinter, så jag passar på att här tillönska Er en GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Per Gunnar Persson
Styrelseordförande

Försvarsmakten tillväxer…….

Text: Torgny Henryson. Bilder hämtade från Försvarsmaktens bildarkiv.

En återblick

När vi började i yrket …..

Jag tror att vi alla i Kamratoff, har upplevt en ständigt krympande Försvarsmakt under våra respektive yrkeskarriärer. Själv började jag som värnpliktig i Försvarsmakten 1975. Om jag kommer ihåg det rätt, bestod krigsorganisationen då av 36 brigader, men redan då var inte alla bemannade och uppfyllda. Ett antal fördelningar med brigaderna och en omfattande underhållsorganisation med milounderhålls- och etappförband utbildades, bemannades och övades kontinuerligt. Av den manliga åldersklassen med ca 50.000 ungdomar, genomförde ca 35.000-40.000 värnplikt årligen.

På den tiden hade man som ung arméofficer, mycket begränsad insyn i Marinen och Flygvapnet, men även i hos dem var organisationen mycket omfattande. T ex var det svenska flygvapnet det femte största i världen i början av 60-talet. I mitten av 70-talet hade man reducerat i antal flygplan, men ökat i förmåga med Viggen-systemet och ett robust bas- och stridsledningssystem. Marinen disponerade exempelvis fortfarande över ca 10 jagare när jag började 1975, men de började att läggas i ”malpåse”. Även Marinen hade utvecklat en omfattande basorganisation, bl a med MUSKÖ-basen och ett antal krigsbaser längs kusten.

Under den fortsatta resan från mitten av 70-talet, har volymen av vår Försvarsmakten stadigt minskat. För att i början av 2000-talet vara på en mycket låg nivå. I det läget var brigadsystemet avvecklat och siktet inställt på ett upprätthålla kompetens genom att bibehålla ett antal mekaniserade bataljoner och funktionsbataljoner. Underhålls- och basverksamhet reducerades och centraliserades i en produktions-rationell stödorganisation, Försvarsmaktens Logistikorganisation (FMLOG). Mycket lite kraft ägnades åt att planera och öva för nationellt försvar. Huvuduppgiften blev att genomföra internationella insatser.

Värnpliktssystemet upphörde att tillämpas och förklarades vilande, om det senare skulle behöva tillämpas. Istället infördes att system med kontinuerligt eller tidvis anställda soldater.

Även ledningen inom Försvarsmakten hade genomgått en omfattande omstrukturering. Milostaber hade avvecklats och övergått till Militärdistrikt som i slutändan blev Militärregioner med huvudsakligt ansvar för territoriellt ansvar inom regionen. Försvarsgrenar hade avvecklats och ersatts av Taktiska

staber som i sin tur inordnades i ett centraliserat Högkvarter med bl a en insatsledning och en produktionsledning.

Under den här perioden har andelen av Försvarsmaktens anslag av Sveriges BNP sjunkit från 3 % 1975 till ca 1 % 2015.

Teknikutvecklingen

Det är viktigt att beakta den teknikutveckling som har pågått under perioden. Informationsteknologin har inneburit en omställning och ställt krav på nya arbetssätt och möjligheter. Verksamheten har blivit mer komplex och ställer större krav på teknik och kompetens, samtidigt som den inneburit möjligheter till rationellare verksamhet och högre tempo med snabbare informationsutbyte. Behovet av att fysiskt utbyta information på plats har minskat. Tänk bara på hur mail och olika sociala app:ar, har förändrat våra egna privata beteenden.

Cyberförsvar och rymddomänen är nya begrepp och företeelser som vi har fått lära oss.

Under den här perioden har också motståndarens vapenutveckling och vårt behov av att minimera förluster i insatser, inneburit en avsevärd materiel- och teknik-utveckling. Mekaniseringen har skapat skydd för stridande förband, men även till del för stödjande enheter. Utveckliongen har också ökat möjligheter till ökad eldkraft och förmåga. Det har inneburit ökad kvalitet på bekostnad av kvantitet.

Omvärldsutvecklingen

Tövädret efter murens fall innebar att tillförsikt om en bättre och mer avspänd värld, växte fram. Med det togs det växlar på möjligheten att minska behovet av nationellt försvar, sänkta försvarsanslag och istället fokusera på internationella insatser för att bygga en säkrare värld. I vårt närområde kom detta synsätt att vända i och med Rysslands agerade i Georgien och i synnerhet i och med operationerna på Krim och i östra Ukraina i februari 2014.

Därefter har de Försvarsbeslut som riksdagen antagit, varit tydligare när det gäller behovet att återta vår förmåga att försvara oss och vem som utgör hotet mot Sverige.

Det är också uppenbart att vi går mot en allt mer komplex hotbild, där otydlighet i motståndarens mål och medel är genuin. Påverkansoperationer där informationsoperationer är en väsentlig komponent, dolt uppträdande, otydliga aktörer, ”gröna män”, m m, är ett sannolikt inslag i framtiden. Att nå sina syften med medel som minimerar behovet öppna stridshandlingar i en ”gråzon” är sannolikt ett mål för en motståndare.

Långräckviddiga system eller autonoma system, t ex UAV, för vapeninsatser blir också ett inslag att räkna med i planeringen.

Beroende av vilket slutmål en motståndare har, är det samtidigt uppenbart att det i slutändan handlar om vem som har tillgång till territorium, som är avgörande. Det har också varit tydligt i östra Ukraina. I det läget kommer konventionella förband på marken att vara utslagsgivande.

Vad händer nu framåt….

Utgångsläget

Det jag beskrivit ovan har vi upplevt och det är utgångsläget när nu Försvarsmakten ska tillväxa med de beslut som riksdagen fattat. Resan började med försvarsbeslutet 2015 och har nu fullföljts med beslutet 2020.

Beslutet 2020 omfattande inte bara perioden till 2025, utan även med en inriktning mot 2030. Det innebär att Försvarsmakten kan planera med större säkerhet och på längre sikt.

Succesivt har Försvarsmaktens anslag ökat från ca 40 miljarder 2015 till ca 60 miljarder i år och med målet 84 miljarder 2025. Alltså finns det numera en tydlig politisk ambition att utveckla och tillväxa Försvarsmakten.

Ledningen av Försvarsmakten

Från 2019-01-01 återupprättades Försvarsgrenschefer med staber. För armén i Enköping, marinen på Muskö och flygvapnet i Uppsala. De har efter hand byggt upp sin verksamhet och leder nu sina underställda regementen och flottiljer fullt ut både när det gäller insatsverksamhet och produktion.

ÖB beslutade i en dagorder 2021-08-23 att nu ta nästa steg. Högkvarteret ska omorganiseras från årsskiftet 2022/23 och en Försvarsstab ska organiseras som innebär att produktionsledningen slås ihop med Ledningsstaben i nuvarande Högkvarter.

Det innebär att Försvarsgrenscheferna kommer att få ett tydligare och utökat ansvar. En ledningsnivå inom Högkvarteret kommer också att försvinna. Motiven till förändringarna är främst att öka robusthet en i ledningen av Försvarsmakten och att öka delegering och decentralisering. Åtgärden innebär också att bädda för att kunna leda en efter han tillväxt och utökad organisation i insatser och i produktion.

Försvarsgrenarna är därmed tillbaka på ungefär samma sätt som under mitten av 1990-talet.

Förband och regementen

Nedan följer några av det viktigaste förändringarna när det gäller förbandsutvecklingen.

Fyra regementen etableras. K 4 i Arvidsjaur (tidigare jägarbataljon inom Bodens garnison), I 21 i Sollefteå med Jämtlandsjägarkår i Östersund, I 13 i Falun och A 9 i Kristinehamn. Förbanden etableras efter hand med början under hösten och i Kristinehamn något senare.

Ett amfibieregemente etableras i Göteborg, Amf 4. Nuvarande Försvarsmedicinskt Centrum inordnas i Amf 4. En flygflottilj etableras i Uppsala, F 16.

Brigadsystemet har sedan tidigare återtagits, men utvecklas ytterligare med målet att på sikt bli tre mekaniserade brigader och en brigadledning samt en divisionsledning. Brigaderna organiseras med erforderliga funktionsförband, bl a underhållsbataljoner.

Vid nyetablerade arméregementen organiseras lokalförsvarsskyttebataljoner.

Värnpliktsystemet har återupprättats och förnärvarande utbildas ca 5.000 värnpliktiga. År 2025 ska värnplikts-volymen vara ca 8.000. Idag innehåller Försvarsmaktens krigsorganisation ca 60.000 och 2025 ska den innehålla knappt 100.000 krigsplacerade.

Logistiken

Logistiken utvecklas i flera spår. När det gäller förbandsutvecklingen planeras tre operativa logistik-bataljoner med ingående komponenter för teknisk tjänst. Vissa delar är befintliga efter omorganisationen till underhållsbataljoner i brigadsystemet, medan andra delar behöver nyproduceras.

Ett annat spår är att återta logiskverksamhet och kompetens på lokal nivå i garnisonerna. Det nya begreppet är Militärbas med ingående Logistikenheter i varje garnison. Utgångspunkten har varit FMLOG tidigare organisation och personal. I och med decentraliseringen av ledning och verksamhet genomförs nu ett omfattande utvecklingsarbete i olika ledningsnivåer för att leda och genomföra logistiken. Kompetensbehovet de närmaste åren är omfattande, bl a mot bakgrund av ett högt åldersläge.

Ökade krav på beredskap har också inneburit ett behov av att återupprätta vårt mobiliseringssystem, med krav på krigsplacering av materiel, förrådshållning och planläggning. Uttagningssystem av fordon med stöd av förfogandelagen har återupptagits.

Försörjningstrygghet är ett begrepp som också har fått en ny aktualitet. Konsekvenser av brister i den har varit uppenbara i starten av den pågående pandemin, men hade i olika analyser tydligt uppmärksammats redan innan. Behovet av utökad samverkan, planering och förberedelser inom totalförsvaret och med näringslivet, är uppenbart.

Avslutningsvis

Det är naturligtvis tragiskt att omvärldsutvecklingen är negativ och leder till ökad spänning istället för avspänning. För Sverige är det nödvändigt att följa den utvecklingen och anpassa oss på det sätt som är möjligt. Försvarsmakten har en mycket viktig roll i den utvecklingen och det leder till en utmanande resa framåt.

Min uppfattning är att personalförsörjningen är en av de största utmaningarna. Att tillväxa med officerare tar lång tid. Många kompetensområden, inte minst inom logistiken, har avvecklat många under 2000-talet och åldersläget är högt, vilket innebär stora pensionsavgångar kommande år. Rekrytering och kompetensutveckling av civila blir viktig de närmaste åren.

En annan utmaning är att bygga upp en robust försörjningen i samhället, där Försvarsmakten är en aktör som har behov av samhällets stöd. Samverkan inom Totalförsvaret blir allt viktigare och med tyngdpunkt i det jag ovan beskrivit som ”gråzon”. Dagens försörjningslösningar med ”just in time” kan inte tillämpas för försörjning som är avgörande för verksamheten. Lagerhållning och avtal med leverantörer även i kris och krig blir nödvändiga åtgärder. Ett exempel på det inom den tekniska tjänsten kan vara att återuppta Motor- och reparationstjänsten i Totalförsvaret.

Med den omvärlds- och samhällsutveckling vi fortsatt står inför kan man inte tänka tillbaka på ”hur det var förr”. Nya förutsättningar kräver nya åtgärder och anpassning till nuläget och framtiden. Informationsteknologis snabba utveckling är ett exempel på detta, men även vapenutvecklingen.

Det finns, trots detta, verksamheter som är bestående. Förmågan att ha kontroll på Behov-Tillgång-Differens (BTD) är en grundläggande förmåga som alltid måste fungera. Detta liksom att materielen faktiskt fungerar med rätt funktion, materiell tillgänglighet. En del av detta kan lösas med informationsteknologi men i slutändan krävs det kompetenta logistiker och tekniker med rätt insikter och handlag.

Invigning av verkstadsbyggnad på Gotland

Text: Åsa Eriksson
Bilder: Tomas Ängshammar

Den 1 september genomfördes en invigningsceremoni av FMTS nya verkstad på Gotland. Det är första gången på nästan 20 år som en ny verkstad tas i bruk i Försvarsmakten.

– Det är glädjande att få vara med och inviga verkstaden här på Gotland, sa Niklas Jörnsby, ställföreträdande chef FMTS. Detta är ett viktigt avstamp mot framtiden och en del i den tillväxt som Försvarsmakten är inne i just nu. Med vår nya verkstad ökar vi vår kapacitet och vi är bättre rustade att möta framtidens behov!

Verkstadschefen på Tofta Ann-Louise Almgren, Stf C FMTS Niklas Jörnsby och C MvE Lars Axelsson fick äran att klippa bandet och förklara nybygget för invigt.

– Verkstadsbyggnaden är ett komplett hus för den tekniska tjänsten och bakre underhåll, berättar Magnus Hemberg, produktionschef vid Markverkstads enheten.

Här finns Markverkstaden men också Besiktningen som gör kontroller på hjul- och stridsfordon. De har

en besiktningshall som är 33 meter lång med en genomgående grop. FMTIS huserar också i byggnaden och de utför underhåll på radio- och sambandsutrustning och underhåll på optikutrustning. Dessutom är P 18:s TKM, tekniska kundmottagning, lokaliserade i byggnaden som är 30 meter bred och 96 meter lång.

Verksamheten flyttade in strax innan sommaren och personalen har hunnit landa i sin nya arbetsmiljö. Markverkstaden är nystartad, men produktionen är redan igång, med en bra beläggning dessutom. (*Till exempel stöttar verkstaden i arbetet med RENO för Stridsvagn 122, med underhåll på vagnarna inför själva RENO som genomförs i Skövde.)* I Markverkstadsdelen finns ”tung” kompetens för att kunna underhålla och reparera Stridsvagn 122 och Stridsfordon 90, men även andra markgående fordon som finns i Försvarsmakten, utföra vapenreparationer och reservmaterielhantering.

Mekanikerna på verkstaden höll i rundvandringar i mindre gr och förklarade varför byggnaden ser ut som de upper och visade runt gästerna i de ljusa och rymliga lokalerna n gör. Mycket tid har lagts ner på att besöka andra moderna verkstäder, och de bästa lösningarna som funnits har tagit med till bygget på Tofta. De tio verkstadsfacken är flexibla på det viset att alla Försvars-maktens fordon kan hanteras på alla platser. Sedan finns det specialutrymmen för olika materielsystem och för vapen- och optikreparationer.

Efter rundvandringen hölls det tal och naturligtvis - som sig bör på en invigning - bandklippning.

På plats fanns representanter från FMTS, P 18, Högkvarteret och Fortifikationsverket men även entreprenörer som varit delaktiga från ritning till färdig byggnad.

Senast en verkstad invigdes var i Eksjö 2002. Det kommer inte dröja lika länge till nästa gång…

En sista prövning innan MUCK

Text och bild: Åsa Eriksson

Årets slutövning för rekryterna vid 1. Operativa logistikbataljon startade med en mobiliserings-övning. Efter mobiliseringen genomfördes en fordonsmarsch till Hagshult där förbandet grupperade ett par dagar för att sedan fortsätta till Mästocka. Under slutövningen har de prövats i sina befattningar och mot de uppgifter deras förband ska lösa i krig.

Att reparera en lastbil hemma på förbandet i en verkstadslokal är en sak och att göra det i skogen under en påtaglig hotbild från en motståndare är en annan. Ute i fält gäller det att hitta en grupperings-plats som är ändamålsenlig och strategiskt placerad för att kunna försvara sig själv, gruppen och platsen.

Att gruppera och omgruppera innebär en stor arbetsinsats med att resa och riva förläggningen men också i att upprätta samband och att bryta samband igen.

Under slutövningen har det varit ett par moment som inneburit att rekryterna och befälen behövt försvara sin förläggningsplats då de blivit beskjutna från motståndare. En larmstyrka ur kompaniet genomförde ett eldöverfall mot en fientlig spaningsstyrka i syfte att fördröja motståndarens framryckning mot grupperingsplatsen. Eldöverfallet gick bra och de slog ut ett fordon och ett par fotsoldater.
– Jag tycker att det gick bra, de löste uppgiften på ett bra sätt, berättar Jonas Nilsson, kompanifanjunkare vid 1. Operativa logistikbataljon som var ansvarig för stridsskjutningen. Det var ett sätt att inom ramen för en uppgift pröva rekryterna och deras kompetens inom dels soldatkunskaper men även vapensystem och strid.

När rekryterna hade laddat om sina vapen till lös ammunition efter skarpskjutning fick de snabbt göra ett omhändertagande av en motståndare.
– Det var en rolig vändning från stridsskjutningen till omhändertagandet, berättar Filip Ådin, en av rekryterna som var delaktig i omhändertagande och den som fick genomföra skyddsvisiteringen. Strax innan lunch på fredagen anlände de plutonsvis till Flottiljområdet igen. Enligt tradition ljöd övningens ”slutsignal” i form av ett ivrigt tutande när hela kolonnen passerade byggnad 1.

Slutövningen är en viktig del i rekryternas utbildning och avgörande för att kunna krigsplacera dem. De prövningar som de genomgår kan liknas vid ett examensprov.
– Ni har visat att ni lärt er det vi förväntar oss av er och att ni därmed kommer att kunna krigsplaceras. Ni har visat fint kamrat-skap, uthållighet och ett gott humör, summerade övningsledaren Niklas Jörnsby, ställföreträdande chef FMTS vid en slutgenomgång för förbandet.

Därefter beordrade övningsledaren:
– Övningen avbryts. Patron ur!
Det som återstår för rekryterna nu är vård och omhändertagande av materiel. Fredagen den 18 juni är det avslutningsceremoni och muck. Filip är en av många rekryter som är nöjd med utbildningsåret.
– Värnplikten är lätt bland de roligaste som jag har gjort!

Prov och försök med bränsleceller

Text och bild: Christian Lövgren

Kan bränsleceller vara ett stöd för försvarslogistiken? Ja, det kom en studie från FMTS/FunkE fram till 2019, där det tittades närmare på olika alternativa tekniker. I veckan har det hållits demonstrationer och utbildning på bränslecellsenheter som Försvarsmakten köpt in för att utföra prov och försök på.

Bränslecellstekniken spåddes bli lösningen på många energiproblem i början på 2000-talet. Boomen uteblev dock och många företag i branschen försvann. Men tekniken har utvecklats ytterligare sedan dess. Framför allt i Tyskland.

Fredrik Nässtrom, som höll i utbildningen på FMTS, arbetar på företaget Blackthorn, som är den svenska återförsäljaren till den tyska bränslecellstillverkaren SFC Energy AG.
– I Tyskland har tekniken implementerats inom flera områden i deras försvarsmakt. De har till exempel en u-båt vars luftoberoendesystem (AIP-system) drivs av bränsleceller, förklarar han.

Bränslecellen är tyst som en laptop-dator. Fredrik Nässtrom får visa på en digital display att enheten faktiskt är igång och producerar el.

Riktigt så stora fasta bränslecellssystem fanns inte med under veckans demonstration på FMTS. Det var istället tre mindre metanoldrivna system: ett soldatburet, ett fordonsburet och ett mobilt.

– Det soldatburna kan ersätta tunga batterier till kommunikationsutrustning. Så den stora fördelen är att soldatens packning blir lättare jämfört med vanliga batterier, säger Fredrik Nässtrom.

– Det fordonsburna systemet har en annan fördel. Motorn på fordonet behöver inte vara igång för att köra elsystemet en längre tid.

Försvarsmakten har inhandlat två exemplar av det mobila systemet. Ett på 110 watt och ett större på 500 watt. Det senare är tänkt att kunna ersätta dieseldrivna elverk till exempelvis en fältgrupperad stab.
– Dels är bränslecellstekniken effektivare än ett dieseldrivet elverk. Omkring 70% av energin i metanolen utvinns till elektricitet. Motsvarande siffra för diesel är cirka 40%. Därför behövs också mindre mängder metanol än diesel. En annan fördel är att bränslecellstekniken bara använder metanol när strömmen behövs. Ett dieselkraftverk är på hela tiden, fortsätter Fredrik. Och så är det betydligt tystare också!

En annan teknik
Bränslecellstekniken är helt annorlunda jämfört med andra sätt att utvinna elektricitet på, där något skapar en rörelse som alstrar energi i en generator. I bränsleceller är processen istället kemisk. Metanol och vatten bildar värme, koldioxid och väte. Vätet vandrar vidare genom ett membran och reagerar med syre. Då bildas vatten och elektrisk ström.

I andra större bränslecellssystem använder man väte direkt, istället för att ta omvägen med metanol, men rent väte är betydligt svårare än metanol att hantera på ett säkert sätt.
– Vi har köpt två stycken mobila enheter för att göra prov och försök med, förklarar Rickard Antonsson på FunkE. Vi är just nu mest intresserade av att hitta en ersättare till dieseldrivna elverk, men tekniken kan förstås tillämpas på många fler sätt och nivåer. Med att köpa in dessa vill vi också skapa förståelse och inte minst förtroende för tekniken inom Försvarsmakten.

Senare kommer det också att genomföras två fälttest med FMTS bränslecellsenheter, för att få svar på fler frågor om hur tekniken verkligen fungerar och kan användas.

Information från MilmusZ / Teknikland

Text och bild: Jan Nyström och Kaj Sandström

Efter ett uppehåll i utställningar och arbeten med identifiering och registrering av föremål under 2020 så kunde man 2021 åter öppna Teknikland som besöksmål och intresset var stort. Under tiden 28/6 till 22/8 registrerade man 11000 besökare vilket är rekord. Museet har också haft öppet alla lördagar under september månad och tar också emot bokade grupper vilket har genererat ytterligare en del besökare.

Motorsläde

Till Teknikland har nu också kommit värdens första Motorsläde, en föregångare till dagens snöskotrar. Uppfinnarbröderna Johannes och Olof Löfström från Strömsund i Jämtland tog fram denna i början av 1920-talet. Den är byggd av en T-Ford. Med finansieringsstöd från en affärsman, Andreas Eriksson, i Lit fick de även patent på uppfinningen i Sverige, Norge, Finland, Canada och USA. Det sägs att Henry Ford ville köpa patentet för 1 miljon kronor men Eriksson tyckte det var för lite, de var ju tre som skulle dela på pengarna. Det är också anmärkningsvärt, efter dåtida mått, hur mycket kraft som lades på marknadsföring av motorsläden. Filmer spelades in och intresset spreds till många länder, bland annat Ryssland, Japan och Frankrike. En Fransk journalfilm, som i original förvaras på Tekniska museet i Stockholm, visar vilket uppseende motorkälken väckte.

Medlemmar ur vår förening har deltagit i förberedelser såväl i både inne- och utemiljö med städning och iordningställande av utställningsteman, kontroll av den tekniska utrustningen och etablering av nya tekniska funktioner. Under öppningssäsongen har ett antal medlemmar varit engagerade i uppgiften att vara husvärdar. En uppgift som delas mellan föreningarna inom MilmusZ och även frivilliga utanför organisationen.

Föremålsprojektet, där vi inventerar och dokumenterar våra föremål, har vilat på grund av pandemin, men vi hoppas kunna starta upp igen i närtid. I förra numret av KamraTnytt fanns en fråga på ett föremål och vi har fått svar från Harry Johansson. Det är en demonstrationsutrustning för att visualisera en elektronström. Vid en hög spänning kommer det lilla hjulet att snurra mot pluspolen. Tack för hjälpen Harry!

Skogs- och flottningsmuseet i Laxviken har påbörjat flyttning till Teknikland och kommer senare att ingå i utställningarna. Projektet drivs tillsammans med Jamtli . En första transport med föremål är levererad till Teknikland och arbetet med att inventera och registrera föremålen kan nu komma igång efter att restriktionerna runt covid-19 lättat.

Gå gärna in på hemsidorna för mer information.

www.milmusz.se *www.teknikland.se* *www.flygolotta.se*

Underlag från vår medlemsregistrator!

Mot bakgrund av vår höga medelålder på medlemmarna, sjunker antal i föreningen stadigt. Någon nyrekrytering av tekniska officerare är näst intill intet.

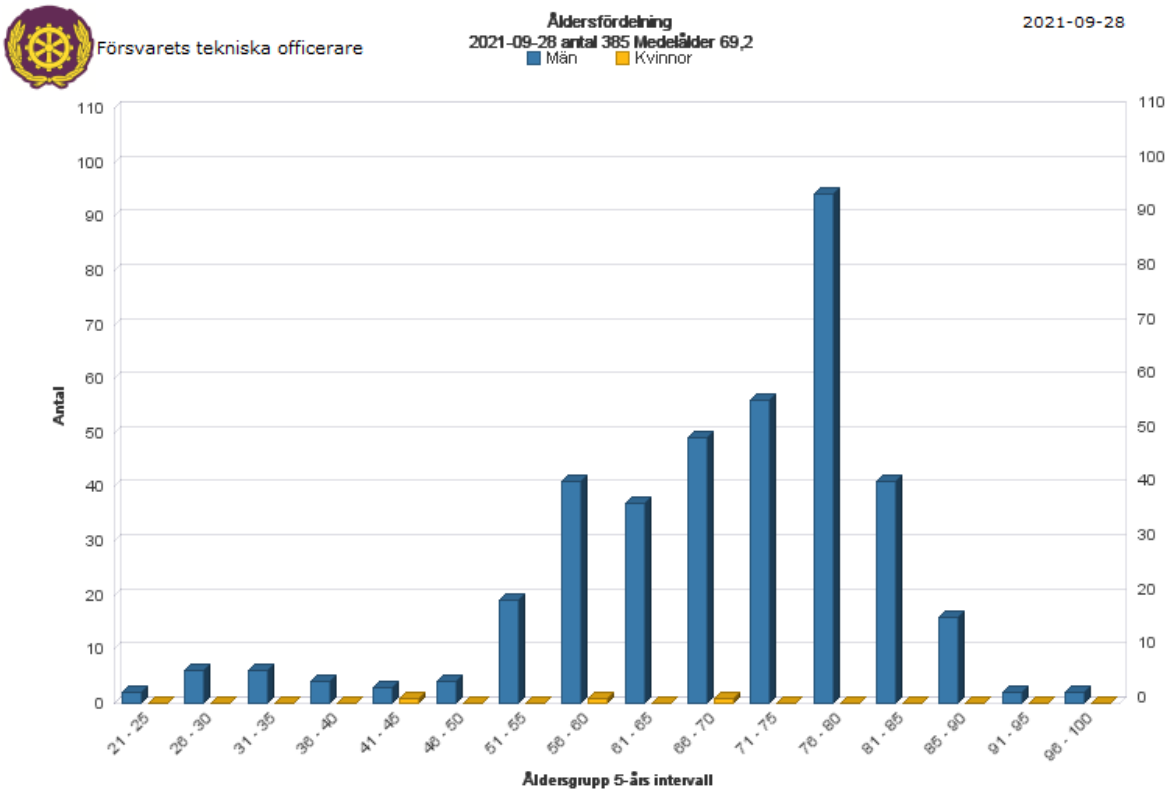

I dagsläget har föreningen 385 st medlemmar. Av dessa är 74 st ständiga medlemmar, 7 st Hedersmedlemmar samt 4 st Åldersmedlemmar. Dessutom finns 11 st friår (Specoff första 2 åren efter utnämning). Samtliga dessa 96 medlemmar är av olika anledningar avgiftsbefriad.
Betalande medlemmar blir därav 289 st. För att hålla vår verksamhet vid liv med bl.a. tryckning och portokostnad för KamraTnytt, samt bank och IT-avgifter behöver vi intäkter. Dessa tas in genom den årliga avgiften på 125:- vilken är oförändrad sedan 2008. Försvarsmaktens bidrag till olika intresseföreningar har kraftfullt försämrats över tiden.
Det är därav glädjande att en del avgiftsbefriade medlemmar ger ett frivilligt bidrag till föreningen.

Snart når vi 2022 och ny årsavgift förväntas. DOCK är många väldigt sen med betalning varför det föreligger svårigheter med att göra budgetkalkyl.
En grundregel som föreningen tillämpat under lång tid, är att medlem som ej erlägger avgift kvarstår i 2 år, varefter uteslutning sker. De som inte erlagt avgift för 2020 kommer att uteslutas vid styrelsemötet i februari 2022.

Nedanstående 52 medlemmar har **INTE** erlagt någon avgift för 2020 och eller 2021.

Medlnr	Betalår	Betaldatum
46	2019	2019-01-03
88	2020	2020-01-22
142	2020	2020-01-16
179	2020	2020-06-05
184	2020	2020-06-08
192	2020	2020-05-04
213	2019	2019-05-27
234	2020	2020-07-27
281	2019	2019-04-02
287	2019	2018-11-30
301	2020	2020-03-31
363	2020	2019-05-27
394	2020	2020-06-08
428	2020	2020-01-13
451	2020	2019-12-23
455	2020	2020-03-23
461	2020	2019-11-15
542	2020	2020-07-01
543	2020	2020-02-24
577	2020	2020-06-16
609	2020	2019-10-28
630	2019	2019-04-01
632	2020	2019-10-25
657	2020	2019-04-24
663	2020	2020-06-05
709	2020	2020-06-04

Medlnr	Betalår	Betaldatum
711	2019	2019-04-01
712	2020	2020-06-04
728	2019	2019-01-21
744	2020	2020-03-23
747	2020	2020-12-01
751	2020	2020-03-25
772	2020	2020-08-04
776	2020	2020-10-21
782	2020	2020-01-21
793	2020	2020-11-19
818	2020	2019-12-18
836	2020	2020-06-25
845	2020	2020-01-29
849	2019	2019-04-30
851	2020	2020-07-01
910	2020	2020-02-13
917	2019	2019-03-28
980	2020	2020-06-04
1011	2020	2020-06-06
1054	2019	2018-11-12
1057	2020	2020-06-09
1058	2020	2020-06-08
1122	2020	2020-11-18
1123	2020	2020-06-05
1125	2020	2019-10-28
1138	2020	2020-05-12

Är du en av ovanstående? Har du inte vetskap om ditt medlemsnummer?
Skicka ett mail till medlemsreg@kamratoff.se eller SMS till 070-600 61 57 så reder vi ut det.

Kontaktlista:

Vi har valt att utelämna kontaktlistan denna gång, men den kommer att finnas med i vårnumret.

Du glömmer väl inte att anmäla förändringar beträffande adress, telefon eller mail. Får du vetskap om att något hänt med en kamrat meddela till medlemsreg@kamratoff.se Tyvärr händer det att vi får information om exvis avlidna väldigt sent efter det inträffat. Det är ett omfattande arbete att bevaka alla medlemmar över hela landet.

Jubilarer 2022:

Medlem	Postort	Ålder	Datum		Medlem	Postort	Ålder	Datum
Jan-Inge Elofsson	Hägersten	85	0126		Evert Persson	Sjöbo	90	0618
Ove Dalby	Edsbro	75	0201		Bertil Liljekvist	Hässleholm	94	0620
Gustaf Ankarcrona	Solna	85	0204		Karl Erik Sjögren	Malmö	80	0621
Lars Dimeus	Brunflo	70	0207		Georg Persson	Nybrostrand	75	0707
Kenth Wärja	Boden	70	0213		Sven Erik Bergqvist	Härnösand	85	0710
Karl-Erik Oredsson	Åhus	80	0213		Jan Quant	Stockholm	85	0717
Göte Bodén	Avesta	96	0215		Ola Jonsson	Hammarö	60	0730
Björn Sandqvist	Visby	60	0220		Mats Karlsson Ek	Enköping	60	0806
Karl-Göran Ekström	Boden	80	0221		Hans-Erik Hedqvist	Krokom	80	0818
Jan Erik Frimodigs	Slite	70	0222		Rolf Olsson	Gustafs	85	0821
Martin Lundgren	Östersund	97	0222		Jan Edelsvärd	Stallarholmen	75	0826
Stig Jansson	Uppsala	75	0223		Lars Karlsson	Umeå	80	0828
Lennart Malmros	Hisings Kärra	80	0303		Reynir Siik	Vänersborg	60	0830
Lars-Johan Ahlqvist	Bjärred	60	0324		Ulf Jonsson	Täby	60	0831
Magnus Waldén	Billdal	60	0324		Staffan Wyke	Helsingborg	80	0910
Tomas Blom	Sollentuna	60	0407		Bengt Eriksson	Fjärdhundra	80	0916
Ingvar Bergström	Aspås	70	0408		Bengt Åkesson	Hörby	70	0918
Roger Sternestedt	Karlskrona	50	0410		Stig Ekestorm	Vallentuna	60	0922
Lennart Skogqvist	Boden	80	0412		Håkan Holmgren	Ängelholm	75	1004
Karl-Erik Niklasson	Kristinehamn	97	0423		Pär-Olof Gåård	Växjö	60	1012
Ingvar Utterström	Frösön	60	0425		Urban Sundqvist	Vimmerby	80	1017
Bror-Eric Blomqvist	Kristinehamn	91	0502		Jan Johnsson	Ronneby	85	1106
Jan Johansson	Uppsala	70	0502		Christer Jolsäter	Hässleholm	80	1111
Gunnar Westermark	Luleå	85	0504		Ulf Holmberg	Gävle	80	1118
Gert Olsson	Tranås	75	0510		Tommy Eklöf	Karlstad	75	1121
Kjell-Erik Lindgren	Enköping	80	0519		Björn Källman	Djurås	80	1129
Kurt Olsson	Strängnäs	75	0521		Bo Östergren	Göteborg	85	1129
Lennart Ahlberg	Hörby	75	0521		Jan Brolin	Avesta	70	1201
Martin Olofsson	Östersund	85	0522		Bernt Magnusson	Björneborg	70	1210
Pär Gillheim	Lomma	70	0611		Lars Eriksson	Kumla	60	1217
Mats Fröjdenlund	Valbo	60	0611		Göte Andersson	Boden	91	1218
Lars Öberg	Östersund	70	0613		Jan F Lindgren	Boden	75	1219
Ulf Nilsson	Östersund	80	0615		Lars Ahlner	Visby	75	1229

Medlemmar som avlidit

Berthold Fredman	Björklinge	98 år
Thor Hägglöf	Eksjö	95 år
Bengt Jigfelt	Göteborg	92 år
Olov Johansson	Göteborg	90 år
Sten Eric Byström	Umeå	80 år
Bo Jacobsson	Nyköping	79 år
Ingemar Moberg	Södertälje	78 år
Håkan Fernström	Lit	78 år
Per Lönn	Gävle	73 år
Sam Lindmark	Burträsk	70 år

Årsmöte 2022 - föreningens 25-års jubileum

Vid det digitala årsmötet i maj 2021 antogs styrelsens förslag om att genomföra årsmöte 2022 i/kring Östersund, där föreningen bildades 1997 och därmed firas 25-års jubileum.

Årsmötet genomförs vecka 219 (10-12/5) om inga förändrade restriktioner återinförs beträffande pandemin.

Att genomföra denna verksamhet i Östersund med avsaknad av understöd från Försvarsmakten kommer medföra en del nya lösningar. Arrangemanget är genomförbart, **MEN** kostnaden för såväl föreningen som deltagarna kommer/ kan bli högre än tidigare år.
Då detta är ett jubileum samt att inga möteskostnader förevarit för år 2020 antog årsmötet beslut om en ökad kostnadsram för detta arrangemang.
För att förenkla planeringen och genomförandet föreslås att samtliga åtgärder såsom måltider, fika, eventuella inträdesavgifter planeras och administreras gemensamt. Detta skulle medföra att egenavgiften skulle sättas till ett högre belopp än tidigare år.

Mot bakgrund av SJ:s nu kända tidtabell för aktuell tidpunkt kan detta transportmedel medföra sen ankomst till Östersund, vilket skulle medföra att viss verksamhet kan behöva bli förlagd till kvällstid dag 1.
Ett alternativ är samordnad transport med buss från Stockholm (Gävle-Sundsvall) respektive Boden (Umeå-Sollefteå). Styrelsen kan INTE LÖSA denna uppgift så vid detta alternativ förväntas någon från respektive utgångsort ta på sig uppgiften att vara samordnare.

För fortsatt planering behövs en uppfattning av volymen på deltagandet, för logi, måltider samt transporter.

DU som vet/tror att du skall medverka vid kommande möte besvarar enkäten som du finner på nästa sida. Skickas som post till:

KamraToff, Lasse Öberg,
Hovslagargränd 11,
831 49 Östersund.

MEN helst önskvärt att svaret lämnas på den digitala enkäten.
https://forms.gle/x5kDrT2PE8kaWuBT6

OBS! Detta är endast en enkät för fortsatt planering
och betraktas INTE som anmälan.
För fortsatt planering behöver vi ditt svar senast 15/11.

ÅRSMÖTE 2022 enkät

Deltagande vid årsmöte i Östersund 2022-05-10--12
Detta är endast en enkät för fortsatt planering och betraktas INTE som anmälan
Besvaras av de som tror/vet att de skall komma.

Namn : _____

Kommer att deltaga

[ ] Helt klart
[ ] Kanske

Deltar följande dagar

[ ] 10/5 Tisdag
[ ] 11/5 Onsdag
[ ] 12/5 Torsdag

Transportsätt	Prio 1	Prio 2	Prio 3	Prio 4	Prio 5	Prio 6
Bil	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Tåg	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Flyg	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
OM Buss från Stockholm	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
OM Buss från Boden	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Kan/vill samåka	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Samåkning från ort/ Kan ta x antal passagerare

Ort	Antal passagerare

Logi alternativ	Prio 1	Prio 2	Prio 3
Kasernförläggning	[ ]	[ ]	[ ]
Hotell	[ ]	[ ]	[ ]
Har eget logi	[ ]	[ ]	[ ]

Övriga kostnader (måltider entré avgifter)

[ ] Allt bör ingå i deltagaravgiften
[ ] Vill betala själv vid varje tillfälle

Kamratmiddag

[ ] Avser Deltaga

Andra önskemål: Här kan du ange om du har förslag och/eller önskemål i samband med mötet

_____

_____

_____

Skickas som post senast 2021-11-15 till: KamraToff, Lasse Öberg, Hovslagargränd 11, 831 49 Östersund. **MEN** helst önskvärt att svaret lämnas på den digitala enkäten. https://forms.gle/x5kDrT2PE8kaWuBT6